

ثبات و سلامت اقتصاد یک کشور را می‌توان در جریان نقدینگی دنبال کرد. براساس آخرین آمارهای بانک مرکزی، نقدینگی به روند افزایشی خود ادامه می‌دهد و از حدود ۲ سال پیش در دی ۱۳۹۴ تاکنون حجم نقدینگی از حدود ۹۵۰ هزار میلیارد تومان تا ۱۴۶۳ هزار میلیارد تومان پیش رفته و بیش از ۵۰۰ هزار میلیارد تومان افزایش داشته است اما این افزایش هیچ‌گاه به رونق تولید منجر نشده و همین امر نشانگر انحراف جریان نقدینگی در بخش مولد اقتصاد است. نقدینگی در اقتصاد شامل پول و شبه‌پول می‌شود، پول نیز

سیاست‌های بانکی بزرگترین سد ورود نقدینگی به تولید

به مجموع اسکناس و سپرده‌های دیداری گفته می‌شود و شبه‌پول نیز معادل سپرده‌های مدت‌دار تلقی می‌شود. درحال حاضر از مجموع ۱۴۶۳هزار میلیارد نقدینگی موجود در کشور ۱۲۸۲ هزار میلیارد تومان شبه‌پول و ۱۸۰ هزار میلیارد تومان پول است. در نتیجه، سهم شبه‌پول در نقدینگی بیشتر است همین امر نیز باعث شده با وجود افزایش ۲۲/۳ درصدی نقدینگی نسبت به دی سال گذشته شاهد افزایش چشمگیر تورم بناشیم اما این موضوع گویای نقش مهم بانک‌ها در هدایت نقدینگی است.

در گفت‌وگوی «گسترش صنعت» با معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت مطرح شد

سرمایه خارجی بسترساز توسعه است، نه غفلت از ظرفیت داخل

انجام دهیم و از این طریق هم قدرت رقابت خود را بسلا ببریم و هم هزینه‌های خود را کاهش دهیم. نکته دیگر استفاده از فناوری‌های جدید و انقلاب دیجیتال در بنگاه‌ها است. ما نمی‌توانیم و نباید از این انقلاب جدید بازمانیم. کارخانه‌ها و بنگاه‌ها در سایر کشورهای جهان به سرعت در حال بروزرسانی خود با آخرین فناوری‌ها هستند و تولیدکننده ما هم باید به این سمت حرکت کند.

● چه مشکلاتی بر سر راه بنگاه‌های اقتصادی هست و چه راهکارهایی برای عبور از این موانع وجود دارد؟

نظام بانکی پاسخگوی نیاز شبکه تولیدی و اقتصاد کشور نیست. هیچ تولیدکننده داخلی نمی‌تواند با نرخ سود ۱۸ درصد و با این وضعیت رشد اقتصادی، فعالیت خود را گسترش دهد و به اقتصاد کشور کمک کند. پس تنها راه پیش رو برای توسعه ظرفیت‌ها و ایجاد رشد اقتصادی بحث سرمایه‌گذاری خارجی و تقویت ارتباطات بین‌المللی است. البته بسیاری این حرف را معادل بی‌توجهی به اقتصاد داخلی و نگاه ما به دستان خارجی‌ها می‌دانند، اما آن چیزی که از نظر ما درست و حقیقت است، باید بیان شود. یک ارتباط منطقی و در راستای دستیابی ما به اهداف اقتصادی با نظام بین‌المللی به هیچ وجه برخلاف اصول ارزش‌های ما نبوده، بلکه ما را برای رسیدن به آن یاری می‌کند. ما باید بتوانیم از ظرفیت‌های اقتصادی کشور بهره ببریم و رضایت مردم را تامین کنیم. حداقل در صنعت خودرو در دو سال گذشته می‌بینیم که بالاترین میزان رضایت مردم در خودروهایی است که با مشارکت و همکاری خارجی‌ها تولید شده است.

حامد شایگان: برای رشد اقتصادی کشور باید در دو حوزه روابط بین‌الملل و بهره‌وری در داخل تغییراتی را ایجاد کنیم. این دو حوزه به مواردی همچون نظام بانکی، رفتار بودجه‌ای دولت، سیاست‌های ارزی، روابط بین‌الملل و شوک‌های بیرونی اقتصاد تقسیم می‌شوند. منصور معظمی، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و رئیس هیات‌عامل ایدرو در گفت‌وگو با «گسترش صنعت» ضمن تایید دو عامل موثر بر تقویت اقتصاد داخلی گفت: در حقیقت برای توسعه ظرفیت‌ها و ایجاد رشد اقتصادی بحث سرمایه‌گذاری خارجی و تقویت ارتباطات بین‌المللی را در دستور کار قرار دهیم و بهره‌گیری از ظرفیت‌های بین‌المللی به معنای نادیده گرفتن ظرفیت‌های داخلی نیست. در ادامه متن کامل این گفت‌وگو را می‌خوانید:

● در حال حاضر چه عواملی می‌تواند به اقتصاد کشور در مسیر رشد و توسعه کمک کند؟

در حوزه ظرفیت‌های داخلی اقتصاد کشور نیازمند افزایش ظرفیت و توسعه زیرساخت‌ها هستیم. این افزایش ظرفیت از مسیر بالا رفتن سرمایه‌گذاری حاصل می‌شود. افزایش سرمایه‌گذاری نیز یا از نظام بانکی ناشی می‌شود یا از خارج کشور. بنگاه‌ها و سایر شرکت‌های ما ظرفیت‌های فراوانی دارند که نیازمند توسعه، بزرگ شدن و افزایش سرمایه و تولید هستند. قدرت رقابت و برندسازی در بزرگ شدن است. موضوع دیگر این است که بتوانیم به صورت مشارکتی تولید و فعالیت کنیم. این موضوع به بنگاه‌های ما کمک بسیار بزرگی خواهد کرد. ما می‌توانیم با مشارکت شرکت‌ها و بنگاه‌ها و خرید بنگاه‌های کوچک و ادغام با شرکت‌های بزرگتر این کار را

محمد شایگان،معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت

یادداشت

تحول «اقتصاد منبع‌محور» به «اقتصاد دانش‌بنیان»

براساس گزارش مجمع جهانی اقتصاد(WEF) درسال ۲۰۱۷ میلادی، جمهوری اسلامی ایران در شاخص رقابت‌پذیری جهانی(GCI) با کسب ۴/۲۷ امتیاز در رتبه ۶۹ در بین ۱۳۷ کشور مورد ارزیابی قرار دارد. این در حالی است که در رده‌بندی سال گذشته میلادی جمهوری اسلامی ایران در رتبه ۷۶ قرار گرفته بود.

دولت تدبیر و امید در چارچوب سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و جهت‌گیری‌های قانون برنامه ششم توسعه

تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد از طریق رشد بهره‌وری و تقویت عوامل تولید با تاکید بر توانمندسازی منابع انسانی را برای نیل به اهداف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله و تحقق اقتصاد دانش‌بنیان مورد توجه قرار داده است. ارتقای رتبه رقابت‌پذیری اقتصاد ایران در گزارش‌های جهانی بیانگر توفیق نسبی دولت در بهبود فضای کسب‌وکار است.

برمبنای داده‌های گزارش رقابت‌پذیری مجمع جهانی اقتصاد، با وجود بهبود نسبی فضای کسب‌وکار کشور، ایران وضعیت مناسبی در شاخص‌های آمادگی فناوری(TR) با رتبه ۹۱ و کارایی بازار کار(LME) با رتبه ۱۳۰ ندارد.

در شاخص آمادگی فناوری، ۲ مولفه جذب فناوری در سطح بنگاه با رتبه ۱۱۸ و دسترسی به آخرین فناوری با رتبه ۱۰۵، بیانگر لزوم توجه بیشتر به مدیریت تامین و توسعه فناوری‌های مناسب و مدرن است.

بر این اساس، بخش صنعت و معدن باید به توسعه تعاملات فناورانه بین‌المللی، تقویت ارتباط با دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی، تدارک زیرساخت‌های نوآوری، توانمندسازی شرکت‌های دانش‌بنیان و تقویت تحقیق و توسعه بنگاه‌ها اهتمام ورزد.

همچنین در شاخص «کارایی بازار کار» که به شکل موثری بر بهره‌وری نیروی کار تاثیر دارد، مولفه مشارکت زنان در نیروی کار با رتبه ۱۳۶ و ظرفیت جذب و نگهداشت نخبگان با رتبه ۱۰۸ نشان‌دهنده نقش کم‌رنگ زنان و نخبگان در فعالیت‌های تولیدی و اقتصادی است که برای تغییر این وضعیت نیازمند مشارکت همه نهادها و سازمان‌های ذی‌ربط هستیم.

در حوزه بهره‌وری صنعت معدنکاری نیز مطالعات موسسه‌های معتبر خارجی(مکنزی) نشانگر کاهش ۲۸ درصدی سودآوری معادن در جهان طول یک دهه گذشته است.

مطالعات نشان می‌دهد هزینه‌های تولید به دلیل کاهش تناژ و عیار ذخایر قابل دسترسی، افزایش عمق ذخایر جدید معدنی، افزایش هزینه‌های حمل‌ونقل، تامین آب و حامل‌های انرژی و هزینه‌های جبران خدمات نیروی کار افزایش یافته است. تداوم این روند به همراه بهرویات قیمتی کالاهای معدنی استفاده از راه‌کارهای فناورانه از قبیل توسعه «سامانه‌های ماشینی و خودکار کنترل از دور» برپایه فناوری اطلاعات و ارتباطات(ICT) را در کانون توجه و سرمایه‌گذاری شرکت‌های

بزرگ معدنی قرار داده است.

امروزه توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در چرخه مهندسی معدن شامل مطالعات پایه زمین‌شناسی، اکتشاف، استخراج و فرآوری موجب کاهش مستمر نرخ تمام‌شده و بهبود شاخص‌های بهره‌وری شده است. علاوه‌بر این، از دیگر مولفه‌های بهبود بهره‌وری و ارتقای رقابت‌پذیری بنگاه‌های معدنی و صنایع معدنی سرمایه‌گذاری کافی در آموزش و توسعه یادگیری منابع انسانی، مدیریت کیفیت و بهبود مستمر شیوه‌های مدیریت و ساماندهی تولید و تجارت متناسب با تحولات فناورانه و نیازهای بازار است.

ویژگی‌ها و تفاوت‌های ذاتی صنعت معدنکاری توجه جدی‌تر به معیار تولید صیانتی، بهره‌ور و رقابتی در چارچوب موازین و معیارهای توسعه پایدار را الزامی می‌سازد. تولید بهره‌ور و مبتنی‌بر موازین توسعه پایدار به دنبال یکپارچه‌سازی منفعت اقتصادی بنگاه‌ها، رعایت حقوق و منافع تمامی ذی‌نفعان ملی و محلی به‌ویژه جوامع پیرامونی معادن و حفظ و صیانت از محیط‌زیست است.

در این مقیاس، استحصال حداکثری از ارزش افزوده ذاتی مواد معدنی و استخراج بهینه از ذخایر معدنی پایان‌پذیر و تجدیدناپذیر مستلزم رعایت موازین توسعه پایدار و الزامات تولید بهره‌ور در دو سطح ساختاری و کارکردی است. بهره‌وری ساختاری معطوف به پایان‌پذیری، کمیایی، بین‌نسلی و تجدیدناپذیر بودن مواد و ذخایر معدنی است. در این مقیاس جلوگیری از اتلاف ذخایر و تلاش برای حصول حداکثری ارزش افزوده ذخایر معدنی در چارچوب موازین توسعه پایدار دارای اهمیت است.

در سال جاری صنعت فولاد ایران به‌ عنوان صنعتی انرژی‌بر با تولید حدود ۲۱۷ میلیون تن، دارای سهم

سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به دنبال کاهش وابستگی به نفت و افزایش صادرات محصولات غیرنفتی است. با ارتقای بهره‌وری، توان رقابت‌پذیری و صادرات غیرنفتی افزایش خواهد یافت.

رقابت‌پذیری و صادرات غیرنفتی به تقویت چرخه تولید در کشور منجر خواهد شد. انگیزه ارتقای بهره‌وری فعالان اقتصادی نیز سبب ایجاد انگیزه در توان رقابت‌پذیری، ابداع و نوآوری در تولید رقابتی کالاهای با مزیت نسبی خواهد شد.

وابستگی اقتصاد ملی به درآمدهای نفتی انگیزه لازم برای بهبود بهره‌وری سرمایه و نیروی کار را در تولیدات غیرنفتی از بین می‌برد. در این وضعیت با معطل ماندن دیگر ظرفیت‌های متنوع اقتصاد ملی، سرمایه‌گذاری در آموزش و توسعه یادگیری، تخصص و مهارت‌های نیروی کار، تحقیق‌وتوسعه، ابداع و نوآوری کاهش می‌یابد.

در تحول اقتصاد منبع‌محور به اقتصاد دانش‌بنیان که در سند چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور پیش‌بینی شده است، بهره‌وری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بهره‌وری از طریق بکارگیری دانش‌فنی و فناوری روز، هزینه‌های تولید را کاهش داده، توان رقابت‌پذیری در بازارهای خارجی و صادرات غیرنفتی را افزایش می‌دهد.

جایزه بهره‌وری معادن و صنایع معدنی از طریق پایش تحولات و روندهای بهره‌وری و تعالی سازمانی و هم‌اندیشی و اشتراک‌گذاری تجربه‌های موفق و تشویق بنگاه‌ها به دنبال بهبود مستمر بهره‌وری و در نتیجه کاهش هزینه‌های تولید و افزایش توان رقابت‌پذیری بنگاه‌ها است.

در این چارچوب ایمیدرو در برنامه توانمندسازی بنگاه‌ها، بر بهره‌وری کل عوامل تولید که معرف کیفیت سازماندهی و مدیریت و سطح فناوری مورد استفاده در بنگاه‌ها است، تمرکز و تاکید ویژه دارد.

فناوری به‌ویژه فناوری‌های مورد استفاده در سامانه‌های نظام‌افزازی بیانگر توان مدیریت واحدهای تولیدی در تلفیق متوازن، کارآمد و اثربخش نهاده‌های تولید برای کاهش اتلاف منابع و دستیابی حداکثری ستانده کل اعم از سود و ارزش افزوده بنگاه است. در صنعت معدنکاری و صنایع پایین‌دست آن استفاده حداکثری و بهره‌ور از منابع کمیاب، گران و پایان‌پذیر کانستنگ، آب و انرژی دارای اهمیت راهبردی است.

بهبود فضای کسب‌وکار کشور با تاکید بر مولفه ثبات سیاست‌های کلان اقتصادی و کاهش مخاطرات محیطی بنگاه‌ها بستر مناسب را برای تحولات پیش‌برنده بهره‌وری و تولید بهره‌ور و رقابتی در بنگاه‌ها فراهم می‌کند.

خبر

اختصاص ۵ هزار میلیارد تومان یارانه برای واحدهای تولیدی

عضو هیات‌رییسه مجلس شورای اسلامی گفت: برای همه واحدهای تولیدی در وزارت صنعت، معدن و تجارت، تسهیلاتی به ارزش ۵ هزار میلیارد تومان برای پرداخت وام یارانه‌ای درنظر گرفته شده تا مشکل تامین منابع مالی این واحدها برطرف شود.

غلامرضا کاتب در گفت‌وگو با ایلنا بیان کرد: درحال‌حاضر بزرگترین دغدغه مجلس تولید است تا هدف اشتغالزایی تحقق یابد.

وی گفت: برای رسیدن به این هدف، تواد داخلی باید ۳ ویژگی عمده داشته باشد؛ نخست دارای قدرت رقابت باشد؛ این ویژگی نشان‌دهنده حیات تولید است.

مجلس شورای اسلامی نیز با آگاهی از این موضوع سعی در افزایش مششوق‌های صادراتی دارد تا فرهنگ صادراتی را ارتقا دهد و نخستین نکته در این زمینه حذف قوانین دست‌وپاگیر است؛ در غیر این صورت افزایش قدرت رقابت اتفاق نخواهد افتاد.

وی دومین ویژگی تولید را استفاده از فناوری و دانش نوین دانست و گفت: در جهان کنونی بدون جایگزین کردن یافته‌های علمی نوین با یافته‌های سنتی امکان پیشرفت اقتصادی وجود ندارد.

این نماینده مجلس شورای اسلامی ادامه داد: سومین ویژگی تولید فرهنگ‌سازی درون کشور است که در تمامی بخش‌های اقتصادی باید نهادینه شود تا زمینه حمایت از تولید داخلی فراهم شود.

در این باره صدا وسیما با ایجاد شبکه «ایران‌کالا» که در راستای تبلیغات رایگان کلای ایرانی است، گام اساسی را برداشته است.

کاتب درباره طرح‌های حمایتی از تولید در بودجه سال ۹۷ گفت: در تبصره ۱۲، برای همه واحدهای تولیدی در وزارت صنعت، معدن و تجارت، تسهیلاتی به ارزش ۵ هزار میلیارد تومان به عنوان یارانه و به صورت ارزان‌قیمت درنظر گرفته شده تا مشکل تامین منابع مالی این واحدها برطرف شود. وی افزود: در تبصره ۱۸ نیز ۳ هزار میلیارد تومان برای اشتغالزایی در کشور دیده شده که موجب رونق تولید است. کاتب گفت: اگر قرار باشد برای حمایت از تولید، پروژه‌های عمرانی متوقف شود ما این کار را انجام می‌دهیم در حالی که در بیشتر کشورهای این کار انجام نمی‌شود. همچنین استانداردی‌ها مجوز فروش ۲۰ درصد از دارایی‌های خود برای تزریق به تولید را دریافت کرده‌اند.

رئیس فراکسیون تولید و اشتغال گفت: با وجود دیدگاه‌های مختلف در مجلس، رویکرد غالب در راستای حمایت از تولید و اشتغال است.

● سال بیست و نهم ● یابیی ۲۲۲۶ ● دوره جدید شماره ۲۵۲ ● صفحه ۸ ● قیمت: ۱۰۰۰ تومان
www.sanatnewspaper.com http://telegram.me/sanatnewspaper

گسترش